

Rudolf Fila Skicáře

Výstavní prostory
České spořitelny
Jánská 10
Brno

BŘEZEN — SRPEN 2019

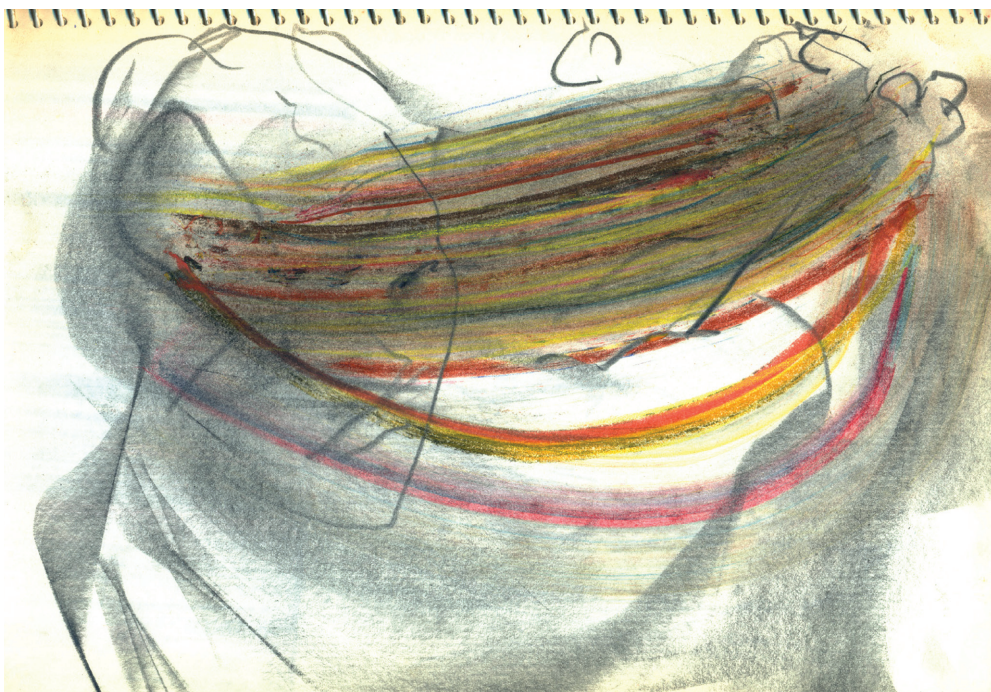
RUDOLF FILA – SKICÁRE

Výtvarné skice sa v kontexte umeleckej tvorby akéhokolvek autora vnímajú ako určitý prvotný obrazový stimul, náčrt, záznam, idea, ako začiatok hľadania konečného tvaru výtvarného či vizuálneho diela. V 127 skicároch Rudolfa Filu obsahujúcich vyše 5000 skíc sa síce nachádzajú aj skice vytvárané s týmto zámerom, ale väčšina z celkového počtu skíc má iné zacielenie.

Čo na prvý i na druhý pohľad pri listovaní všetkými Filovými skicármi človeka zaujme, je jeho „posadnuté“ kresbové zaznamenávanie rôznych výtvarných artefaktov z prehistórie a histórie umenia, ktoré realizoval od konca 50. rokov 20. storočia až do roku 2009 a to buď doma v svojom ateliéri, alebo počas návštev domácich a zahraničných múzeí a galérií. Kto pozná Filovu tvorbu, pripustí, že je to jedna z dominantných črtí celej jeho tvorby, t. j. neúnavný ilokučný a perlokučný dialóg s rôznymi umeleckými i neumeleckými artefaktmi, s ich energiou vyžarujúcou širokú škálu formálnych a významových posolstiev.

Tie Fila v skicároch buď rigidne kompozične analyzoval, alebo vo väčšine prípadoch chvatne kresbou replikoval a následne textovo interpretoval, poprípade od 90. rokov 20. storočia ich s použitím periférnych kresieb cielene tvarovo, a vďaka tomu aj významovo dekonštruoval.

Žijeme v digitálnom čase s produkováním množstva simulovaných realít, v ktorom sa technologický prenos informácií uskutočňuje prostredníctvom rôznych multimediálnych rozhraní, napríklad medzi hardvérom a softvérom, výpočtovým systémom a počítačovou myšou atď. Na rozdiel od tohto nami už dnes bez výhrad prijímaného systému komunikácie Fila po celý svoj život zostal verný len jednému spôsobu prenosu informácií. Jeho neurofyziologické a mentálne komunikačné rozhrania boli založené na interaktívnom prepojení činnosti mozgu (*procesu jeho vnímania, cítenia, obrazotvornosti, pamäte a myslenia*) s rôznymi psychomotorickými prejavmi ľudskej ruky a tela. Stopa ceruzy alebo pera zanechaná

na papieri skicára sa tak v jeho prípade stala jediným možným analogickým výrazom tu a teraz realizovaného autentického výtvarného vyjadrenia.

Dôkazom tohto tvrdenia je prezentovaná výstava. Tá v značne zredukovanej podobe je reінštaláciou výstavy uskutočnenej na rozmedzí rokov 2018 a 2019 v bratislavskej Galérii 19. Prostredníctvom malého súboru 26 posterov (10 posterov s rozmerom 100x70 cm a 16 posterov s rozmerom 70x50 cm) z pôvodného počtu 68 posterov referuje o 3 základných okruhoch Filových skicárov (1. okruh tvoria skice zo skicárov z ciest za umením, 2. okruh prezentuje skice zo skicárov s periférnymi kresbami a 3. okruh zastupujú skice zo skicárov dokumentujúcich vybranú vzorku rôznych typov sérií skíc). Päť vystavených posterov reprezentuje súbor ciest do Paríža, 3 postery opisujú cestu do Španielska, 2 postery sa venujú cestám do Švédska, Dánska a Holandska, 8 posterov zobrazuje sériu periférnych kresieb a ďalších 8 posterov reprezentuje vybranú vzorku rôznych typov sérií skíc a periférnych kresieb. Okrem posterov je súčasťou výstavy aj 6 Filových originálnych skíc z 50. rokov 20. storočia a 12 originálnych periférnych kresieb z roku 1989.

V prípade nedostatku informácií čerpaných zo skicárov venovaných cestám do zahraničia boli chýbajúce poznatky získané buď od pani Doroty Filovej, syna Mareka, alebo z dvoch monografií venovaných Filovej tvorbe (prvá je od Juraja Mojžiša, *Rudolf Fila*, SLOVART, 1997; a druhá od Petra Michaloviča a Ludovíta Hološku: *Rudolf Fila*, SLOVART, 2016).

Skicáre s periférnymi kresbami začal Fila vytvárať v roku 1989. Ich kresbovým východiskom boli buď obrazové reprodukcie z rôznych typov časopisov, alebo reprodukcie výtvarných diel a umeleckých fotografií

z rôznych kníh o umení. Cieľom periférnych kresieb bolo podvrtné prekračovanie konvenčného spôsobu mimetického reprodukovania očami videnej a prostredníctvom ruky a kresbového nástroja na papier transponovanej obrazovej predlohy. Fila pri ich tvorbe vedome porušoval linearitu tradičného kresbového zápisu založeného na mimetickom prepise reality. Občas, podobne ako v prípade premaliieb, používal metódu ich farebných prekresieb. Funkciou farebných prekresieb bolo generovanie širokého spektra rôznych kompozičných korelácií s periférnymi kresbami, ktoré stimulovali u recipienta vznik rôznych k niečomu odkazujúcich exemplifikácií.

Skicáre s rôznymi typmi sérií skíc tvoril Fila počas ciest a pobytov mimo domova alebo doma v prostredí svojho bratislavského alebo príbramského ateliéru. Osem vybraných skupín sérií skíc dokumentujú širokú formálnu a obsahovú rôznorodosť Filových tvorivých zaujatí. Prezentované série skíc na tejto výstave sú len malou vzorkou všetkých možných sérií nachádzajúcich sa v autorových skicároch.

Keď to bolo možné, skice alebo periférne kresby replikujúce umelecké diela sú vo vystavených posteroch korelačne prepojené s reprodukciami ich originálnych umeleckých predlôh.

Na záver ešte jeden technický údaj. Aby bolo možné sa vedieť rýchlo zorientovať v labyrinte skíc, každej skici bol priradený jedinečný kód (napríklad **2/066/88**). Prvé dvojčíslo číselného indexu znamená poradie skice v skicári, druhé trojčíslo vyjadruje chronologické poradie skicára v celkovom počte skicárov a tretie dvojčíslo je konečným číselným údajom roka, v ktorom bola skica vytvorená.

Miloš Štofko

